1568/1713.

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE

TYPHO.

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

TYPHO;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, SS.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NECNON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI Conſenſu, et

Nobiliſſimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto;

PRO

GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

DIONYSIUS M^cCARTHY,

HIBERNUS:

SOCIET. REG. PHYS. SOC. HON.

Ad diem 24. Junii, horâ locoque ſolitis.

EDINBURGI:

EXCUDEBANT ADAMUS NEILL ET SOCII.

M DCC XCIX.

517
13

FRATRI CARISSIMO,

CAROLO M^cCARTHY,

ARMIGERO,

DE SUNVILLE,

IN COMITATU CORCAGIENSI;

EXIGUUM

FRATERNI AMORIS

TESTIMONIUM,

HANC DISSERTATIONEM

SACRAM

VULT

AUCTOR.

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE

TYPHO.

QUONIAM ſolennis invaluit conſuetudo in hac celeberrimâ Academiâ ut, quicunque ſummos in arte Apollineâ honores ambiunt, aliquid de re medicâ ſcribant; huic legi non invitè equidem, ſed qua par eſt diffidentiâ, obtemperaturus, de Typho dicam: et judicum indulgentiæ confidens, rem tanti momenti perfunctoriè tractabo; vix enim

alia quam quæ ipſe ego obſervavi in illo nobiliſſimo publicæ pietatis monumento, Regio Edinenſi Noſocomio, referam.

DEFINITIO MORBI.

Morbus contagioſus; calor plurimum auctus; pulſus parvus, debilis, plerumque frequens; urina parùm mutata; ſenſorii functiones plurimùm turbatæ; vires multùm imminutæ.

HISTORIA MORBI.

Cuicunque vel leviter attendenti ad ſymptomata quæ in definitione continentur, febris, ſi preſens adſit, plerumque innoteſcet; aliquando tamen, primis præcipuè invaſionis diebus,

bus, non ita apertè naturam morbi oſtendunt ſymptomata, quin ſagacem animum admoveas oporteat, ut certior fiat diagnoſis. Non enim ſemper rapido ut ſynocha, ſed ſæpe ſæpius lento gradu ingreditur Typhus; obrepit ſenſu corporis quaſi contuſi laſſitudine et languore et anorexiâ; tanta ſæpenumerò adeſt virium proſtratio et imbecillitas, primo etiam vel ſecundo morbi die, ut vix artus movere queat ægrotans. Tum prægreſſis tremoribus, ſupervenit calor intenſus et urens, calori, qui poſt exercitationem nimiam oriri ſolet, ſimillimus. His ſuccedit ſudor, qui dolores ad tempus ſublevat; nunc adſunt torpor, vertigo, nauſea, et nonnunquam vomitus. Pulſus fit parvus, frequens, digitoque facilè comprimendus. Tuncque etiam aliquando ſyncope oritur; neque arteriarum ictus ad carpum, explorante digito, percipi poſſunt; tremunt manus et brachia, imo non abeſt ſenſuum internorum tarditas et hebetudo, veſpereque delirio mens levitèr perturbatur. Si atrocior ſit febris, potentioreſque

tioreſque cauſæ excitantes, hæc omnia ſecundo vel etiam, ſi rectè noverim, primo morbi die ingruunt. Manè verò leviora fiunt ſymptomata, quæ ſequenti veſpere ſeveriora, intentioraque recurrunt. Pallida ſit facies, depreſſus et peſſima quæque ominans animus; aſſuetis facilè afficiuntur ſtimulis ſenſus externi; nonnunquam delirium cum primo febris aſſultu, ſæpius vero non niſi poſt incertum plurium vel paucorum dierum intervallum, ingreditur; imo nullum aliquando delirium occurrit, niſi cum jam ad ſolutionem vergat morbus: Non deſunt exempla, pauciſſima quidem, typhorum, quæ delirii penitùs immunos fuere. Reſpiratio fit oppreſſa, ſitis nullis potionibus extinguenda, calor corporis intenſus et urens; lingua morbidâ et albâ quâdam materiâ obducitur; cutis eſt plerumque arida, et aſpera; urina pallida aut etiam aliquando alto colore tincta. Die ſeptimo vel octavo, ſtupor, vertigo, dolor capitis, urgentiora fiunt; tunc etiam temporis tinnitu aurium, præcordiorum oppreſſione,

oppreſſione, nec non anxietate maximâ, febricitans laceſſitur; ſæpiſſimè ſudor gelidus a fronte fluit, dum ardeſcit facies. Die vero nono, decimo, vel duodecimo, profuſus gelidusque ſudor extremitates madefacit. Ipſe ego vidi hoc morbi ſtadio vomitus immanes, et diarrhœas, quæ ſibi invicem ſuccedebant. Tunc etiam plerumque petechiæ (rarius vibices quæ peſſimi ſunt ominis) in cervice, pectore, et brachiis, cito per totum corpus pullulaturæ, exoriuntur, non tamen fixo certoque tempore apparent. Cùm jam verò dies undecimus (quo non alius periculi plenior) illuxerit, in pejus omnia ruunt, atrociſſima fiunt ſymptomata, quæ ſæpius nullâ arte, nullâ medicinâ, ſunt debellanda. Viribus fractis admodum et exhauſtis, jacet æger, collapſa eſt facies, tremulus et ita debilis pulſus, ut explorantem medici digitum penè effugiat; in febricitantibus nonnunquam pulſuum frequentia eſt, centum et viginti, centum et triginta, centum et quadraginta, centum et quinquaginta,

ginta, imò etiam centum et ſexaginta, in horæ minuto; nullum vidi febricitantem cujus pulſuum frequentia erat centum et quinquaginta aut centum et ſexaginta, qui a morbo convaluerit; numero paucos admodum vidi homines, quorum pulſuum frequentia centum et quadraginta, multos verò quorum centum et triginta erat, qui tandem victores è certamine exiverunt: cùm autem primâ ætate, naturalis pulſus longè velocior ſit quam maturâ; quæ de pulſuum frequentiâ tradidi non de infantibus intelligi debent. Extremitatum tremores, floccorum collectio, ſubſultus tendinum, oculi pulverulenti ſquallidi, peſſimè ominantur; fæcum et urinæ involuntaria emiſſio maximum oſtendit periculum. Ægrum tandem morbo fractum mors abripit, cujus frequentiſſima certiſſimaque prænuncia convulſio. Non certa morbi duratio, plerumque tamen undecimo vel decimo quarto die ſolvitur; nonnulla ſunt typhorum exempla, quibus attulit finem dies vigeſimus, neque etiam

etiam ſemper hoc tempore earum durationem circumſcriptam fore quidam medici contendunt.

Criticos HIPPOCRATIS dies parvi recentiores faciunt, non tamen omninò rejiciendi mihi videntur; verûm enimvèro ex centum ſexaginta et tribus febribus quarum eventum ſcriptor ille clariſſimus memoriæ tradidit, centum et ſeptem aliquo è criticis diebus, tertio, videlicet, quinto, ſeptimo, nono, undecimo, decimo quarto, decimo ſeptimo, vigeſimo, ſolutæ fuerunt; ita ut videatur lex eſſe quædam naturæ, quâ homines ad tertianum et quartanum typum ſint magis proclives; quæ ſit verò lex illa, quæ ejus ratio, dictu difficillimum eſt; natura enim fixis legibus operatur, modum verò quo ſua opera evolvit et perficit, denſiſſimâ merſit caligine.

DIAGNOSIS.

DIAGNOSIS.

Ex iis quæ diximus, obvia admodum erit hujus morbi diagnoſis. Facilè ab inflammatoriâ febre diſtingui poteſt; hæc frigidarum regionum accolas, ille calidarum potiùs corripit; hæc pulſum plenum, durum, potentèrque enitentem; ille debilem, parvum, frequentem, facilè digito comprimendum habet. In ſynocha ſanguis miſſus eſt, denſus et tenaci cruſtâ coopertus; non ita verò in Typho: in inflammatoriâ febre, urina eſt rubra, in Typho plerumque pallida; poſtquam tantiſper proceſſerit Typhus, anima fit fœtida; cutis exhalationes odorem referunt, quem huic morbo proprium non immeritò dicam: ingruente morbo, corporis calor non ita urens ac in inflammatoriâ febre, neque morbus ille tam rapido gradu quàm hic progreditur; levius eſt delirium,

rium, et ab aliâ prorsùs causâ oriundum. Verùm enimverò in Typho, parciori ſanguinis cerebrum verſus fluxui, in ſynochâ, liberiori ejuſdem verſus caput impetui eſt adſcribendum. Qui Typho laborant collapſam pallidamque faciem habent; qui verò ſynochâ, tumefactam et floridam; illis maxima et ſubita virium proſtratio, his verò neque tanta neque tàm ſubita erit. Typhus debiles et infirmos, ſynocha ſanguineos et robuſtos homines potiùs aggreditur; ad ſolutionem vergente Typho lingua fit nigra, dentes putridâ ſorde obliniuntur.

RATIO SYMPTOMATUM.

Ne limites, in quibus hujuſcemodi diſſertatio circumſcribi decet, prætergrediar; horum tantummodo ſymptomatum rationem reddere aggrediar;

grediar; quæ, pro ſuâ dignitate majore, ſibi attentionem medici maximè vindicare mihi videntur. Oriuntur petechiæ a cutaneis vaſculis ita debilitatis, ut rubræ ſanguinis globulæ facilè per eorum ora elabantur; non eſt etiam fortaſsè ſanguis craſſus ut decet. Tremores, ſubſultus tendinum a maximâ debilitate, quâ fit, ut fibrillæ muſculares ſtimulo quolibet faciliùs afficiantur, hæc muſculorum conditio *irritabilitas* dicitur, mihique videtur pendere ab abnormi quodam vis nerveæ affluxu; hinc certè ille ſepti tranſverſi affectus, qui ſingultus nomine nuncupatur. Pulſus frequens, vel a cordis debilitate, quod unâ contractione ſeſe deplere non valet, proindèque ad frequentiores cietur; aut etiam ab ejuſdem irritabilitate, ita ut minore ſanguinis penu ſtimuletur. Laborioſa fit reſpiratio, propter muſculos, qui reſpirationi inſerviunt, generalis debilitatis participes factos, ut, ad ſolitos motus, qui ad ampliandum thoracem requiruntur, ægrè valeant. Dyſphagia, pharyngis, œſophagi, &c. muſculorum

culorum paralyſi eſt adſcribenda. Urina pallida pendere mihi videtur, a ſpaſtica conſtrictione, quà fit, ut ſecernentia renum vaſcula craſſiores partes recuſent; cum vero rubra eſt, eadem vaſcula ita relaxata judicanda ſunt, ut craſſioribus partibus facilis pateat aditus; nonnunquam certè color ille ruber a minutis quibuſdam vaſculis ruptis exoritur; ſi verò diutius urina in veſiculâ retineatur; nihil obſtat quominùs contendamus ſubtiliores urinæ partes abſorbentium ope reſorberi, et iterum ad cor reduci; abſorbentia enim vi quàm maximâ in febricitantibus pollere inde patet, non ſolum quia tam ſubitò marceſſit febricitans, ſed etiam quia ſæpiſſimè à febre diſpelletur aqua intercus, iterum poſt febrem reditura. Quarundam partium frigus, inæqualem ſanguinis fluxum oſtendit; ſanguinis enim circuitus, ad calorem gignendum eundemque per totum corpus diffundendum, haud parùm conferre videtur. Stupor et vertigo à languidiore per cerebrum ſanguinis circuitu exoriuntur;

quidquid

quidquid enim ſanguinis motum per arterias cerebri debiliorem facit, ejuſdem vim, et, ut aiunt *energiam* minuit. Eandem fortaſsè cauſam agnoſcat ſyncope, enimverò à ſe mutuò pendent cor et cerebrum. Involuntaria fœcum et urinæ emiſſio pendet certè a ſphincteribus ani et veſicæ urinariæ ità relaxatis, ut contenta elabi patiantur antequam voluntatis imperio ad id faciendum moveantur.

CAUSÆ RÆMOTÆ.

Duplicis ſunt generis, quarum alteræ prædiſponentes; alteræ excitantes dicuntur. Prædiſponentes cauſæ ſunt illæ, quæ ita corpus ad morbum proclive faciunt, ut admotis excitantibus cauſis, morbus enaſcatur; non enim valent cauſæ excitantes ad morbum faciendum,

dum, nisi jam corpus proclive factum fuerit. Inter prædisponentes causas numerantur, quæcunque corpus debilitant et infirmant; desidiosa vivendi ratiò, studia nimis intensè culta, vigiliæ, affectus animi deprimentes, immodica Venus, et alia ejusdem naturæ; notatu tamen dignum est, aquam intercutem et phthisin, quæ certè cum debilitate maximam habent affinitatem, vix unquam cum febre conjungi. Exempla tantum duo Gregorio nostro occurrerunt febrium, quarum altera cum aquâ intercute, altera cum phthisi conjungebatur, quamvis innumeros, præsertim priore morbo laborantes noverit, qui contagio objiciebantur; indè non absurdum foret, non a solâ debilitate, sed ab aliâ quâdam re, hanc conditionem, quæ corpus morbo opportunum facit, petere. Novimus etiam robustos, quosdam homines à febre fuisse correptos, dum nulla obvia erat debilitans causa, quæ corpus morbo opportunum faceret. Excitantes causæ sunt illæ, quæ, corpori jam proclivi facto, admotæ,

admotæ, morbum excitant. Celeberrimi ſcriptores arbitrantur contagium, et humana effluvia ſolam eſſe excitantem cauſam Typhi. Non tamen de hâc re omnes inter ſe conſentiunt; referuntur enim exempla nonnulla Typhorum, in quibus nullum contagium, effluvia humana nulla, detegi poſſent; aliæ igitur videntur eſſe excitantes cauſæ v. gr. frigus, quod ſecundum peculiarem quendam, quo agit, modum, et ſecundum peculiarem conditionem corporis, nonnunquam morbum excitaſſe reperies; aërem ipſum, animalibus aut vegetabilibus effluviis putreſcentibus maximè contaminatum, tabi febrilis non immunem eſſe quibuſdam verisimillimum videtur; ſed periti judicent de re adeò obſcurâ.

CAUSA

CAUSA PROXIMA.

Quod proximam cauſam febris attinet, me facilè veniam aſſecuturum fore ſpero, ſi pauca admodùm de hâc re tradiderim. Proxima enim cauſa febris, et omnium ferè aliorum morborum, tam denſâ caligine merſa eſt, ut doctiſſimorum virorum ingenii aciem penitùs effugiat, cùm verò nihil nos de febrium natura doceat diſſectio anatomica, non mirandum eſt profectò ſi penitùs nunc negligatur; reverà, tantis difficultatibus premitur *generis nervoſi*, et *ſolidi vivi*, ut aiunt, ſcientia, cum quibus hocce febris genus tam intime connectitur, ut ejus natura vix ac ne vix quidem noſci queat; prætermiſſis igitur ferè innumeris opinionibus, quæ de proximâ febrium

causâ

causâ in medium prolatæ fuerunt; Doctrinam Cel. CULLENI, quam ipſe, maximis difficultatibus obnoxiam eſſe ingenuè fatebatur, ipſius verbis utens referam:

" The remote cauſes are certain ſedative " powers applied to the nervous ſyſtem, which " diminiſhing the energy of the brain, there- " by produce a debility in the whole of the " functions, particularly in the action of the " extreme veſſels: ſuch, however, is, at the " ſame time, the nature of the animal œco- " nomy, that this debility proves an indi- " rect ſtimulus to the ſanguiferous ſyſtem; " whence, by the intervention of the cold " ſtage, and the ſpaſm connected with it, the " action of the heart and larger arteries is " increaſed, and continues ſo till it has the " effect of reſtoring the energy of the brain; " of extending this energy to the extreme " veſſels; of reſtoring therefore their action,

" and

" and thereby eſpecially overcoming the " ſpaſm affecting them; upon the removing " of which the excretion of ſweat, and other " marks of the relaxation of excretories " take place *."

PROGNOSIS.

Nihil eſt profectò, quod magis ad morborum ſymptomatumque medelam conducat, quàm eorum prævifio; nihil magis ad medici famam confert; laus illius in omnium ore verſatur; illi omnes confidunt, ejuſque præceptis facilè obtemperantur, ſi quæ futura ſunt præcognoſcat, verè probèque prædicat; nihil tamen difficilius, quàm futurum febris eventum rectè præſagiviſſe. Verùm enim-

* CULLEN's *Firſt Lines*, Art. 46.

verò ſæpiſſimè, primo morbi exordio, omnia mitiſſima videntur, perque aliquot dies benè proſperèque ſuccedunt; ſubitoque, ſtupentibus omnibus, in pejus ruunt, donec mors tandem febri finem afferat. Caveat igitur medicus, ſi famæ ſuæ conſulat, ne incautè nimis de futuro rerum eventu ſuam opinionem in medium proferat; neque, primo ſaltem morbi ſtadio, eum periculi immunem unquam pronunciet.

Malè ominatur tenax, glutinoſus, frigidus quarundam tantummòdo partium ſudor, haudquaquam tamen fidendum eſt copioſo, tenui, calido, qui ad pedes uſque liberè fluit; non enim ſemper levamen affert, aliquando oriuntur puſtulæ, quæ milii ſemen referentes, *miliares* ſunt dictæ; nihil tamen ad prognoſin noſtram confirmandam valent; præcipuè enim aut etiam forſan penitùs à nimis profuſo ſudore pendent. Incipiente morbo, lenis

lenis bilioſa diarrhœa aliquando criſin, et ſalutem, attulit; cum verò diutiùs protractus fuerit morbus, cum jam ſint fractæ et exhauſtæ vires, omni ope compeſcenda. Multum abeſt, ut medici, noſtris temporibus, tantùm urinæ conditioni confidant, quantùm majores confidebant; Cel. Gregorius tamen narrat peſſimi generis febrem profluvio urinæ haud exiguo fuiſſe ſolutam. Petechiæ non mortem, ſed nunquam non periculum portendunt; vibices, pulverulenti et ſquallidi oculi, qui lucis ſtimulum non percipiunt, magnum periculum oſtendunt. Surditas, quæ à peculiare quâdam cerebri conditione pendet, levamento aliquando fuit, neque inter mala omina eſt numeranda. Delirium, difficilis et anhela reſpiratio, floccorum collectio, ſubſultus tendinum, ſingultus, peſſimè ominantur. Laborioſa reſpiratio de quâ jam diximus, dyſphagia, convulſiones inſtantem mortem plerumque præcurrunt; attamen Gregorius noſter

noſter vidit febricitantem per quatuor et viginti horas dyſphagia laborantem, qui morbo penitus convaluit. Collapſa facies, viſcidus à gutture et faucibus fluens mucus, os ſpumans, aphthæ vel nigreſcentis vel cineritii coloris, odor fœtidus, gelidæ extremitates, fœcum et urinæ involuntaria dejectio, ad extrema ventum eſſe teſtantur.

RATIO MEDENDI.

Nunc ad hanc operis partem devenimus, quæ certè maximi eſt momenti, quò igitur dilucidior fiat oratio noſtra; rationem medendi ad tria conſilia reducam, et dicam: 1*mo*, Quomodo ſit ſpaſtica conſtrictio removenda, et nimius debellandus renixus; 2*do*, Quomodo ſit debilitati obviam eundum;

3*tio*,

3*tio*, Quomodo proclivitas ad putredinem fit corrigenda.

CONSILIUM PRIMUM.

Primum medendi confilium meliùs certiùsque abſolvetur vomitoriis, diluentibus, neutris ſalibus, balneis vel calidis, vel frigidis.

Febris, ſi properè, et, ut ita dicam, ab ipſius incunabulis aggrediatur, aliquàndo arceri et diſpelli poteſt; ſi verò tardior ſit, ops neque priùs allata, quàm jam morbus morâ invaluerit, id nullo, quod noverim, remedio perficietur, tuncque ad palliativas tantum indicationes nobis confugiendum eſt. Vomitoria febres inſtantes vel jam ingruentes arcere vel diſpellere nemo non fatetur; cæteris omnibus

omnibus vomitoriis præſtare mihi videtur antimonium tartariſatum; huic mites admodùm et certæ, ſi debitè adhibeatur, conſtant facultates; exhalationem per cutem inſignitèr promovet, commodiùs aquâ ſolutum, parvis, repetitiſque doſibus propinatur; magnis nixibus et agitationibus quas efficit, æqualem per totum corpus ſanguinis curſum expediendo multum prodeſſe videtur; ſi verò ſpem et expectationem noſtram fallant vomitoria, non abs re erit experiri quid valeat novum illud remedium, quod vir, omni fide dignus Doctor Currie ſe feliciſſimo eventu ſæpiùs uſurpaſſe teſtatur, de frigidâ aquæ affuſione loquor, non tamen valebit remedium illud, fatente ipſo Currie, ad febrem diſpellendam, niſi tribus primis invaſionis diebus adhibeatur, ſi ſeriùs uſurpetur, palliativum tantummòdo erit remedium; validum eſt prorſus remedium, proindeque cautè eſt dandum. Calor urens remedium poſtulat et benè

nè fert; præſertim ſi ad gradus Thermometri Farenheitiani centeſimum, primum, ſecundum, tertium auctus ſit; perſtantibus verò frigoris vel ſudoris ſtadiis angue et cane eſt pejus vitandum. Poſt affuſionem aquæ gelidæ, ſuſpirioſa et brevis fit reſpiratio, exhalatio per cutem expeditur, fit lingua nitida et humida, minuitur dolor capitis, ſomnus conciliatur; ego ipſe vidi hoc remedium bis, præſcribente cel. Homio, uſurpatum in Regio Edinenſi Noſocomio; primus, qui hujus medicinæ periculum fecit, jam dies quinque febricitabat, ideòque febris frigida lavatione non fuit remota, ſed acriora ſymptomata miteſcebant; peractâ quâque lavatione, pulſus viginti circiter ictibus in horæ minuto, tardior fiebat, ſitis extinguebatur, reſpiratio erat magis libera, et ſudor uberiùs profluebat. Alter verò tres tantum dies ægrotabat, omniaque ſymptomata febrem arguebant; lavatio frigida non ſine maximâ felicis eventûs ſpe ad

experimenta

experimenta adducta eſt; omnia ut in priore exemplo ceſsêre, ſequenti verò mane, ortis puſtulis parvis, variolam adeſſe omnibus obvium fuit; per totum morbi curſum diſtincta, omnique periculo vacua fuit, et ita proſpèra, ut nullâ medicinâ opus foret. Si verò morbus nec arceri nec diſpelli poteſt, eum mitiorem efficiunt diaphoretica, inſigniter prodeſt hauſtus ille qui fit ex alkali vel fixo vel volatili, et acido vegetabili v. gr. ſucco citrorum, irritabilitatem ſtomachi et inteſtinorum ſublevat, et conſenſu mirabili, qui cutem inter et partes illas exiſtit, promovet diaphoreſin, quæ quidem maximi eſt momenti; verùm enimverò ſi quid noxii ſit a corpore expellendum, per cutem præſertìm expelletur. Enematibus domeſticis, infuſo ſennæ cum mannâ vel tamarindis, neutris ſalibus, alvus eſt lenitèr laxanda; ſi illis rebus non laxetur alvus, jalappa hydrargyro muriato miti conjuncta, non ſolum ſine periculo, ſed etiam maximo

maximo cum commodo in auxilium vocabatur; acida vel vegetabilia, vel foſſilia, cum ægri potione miſta, ad ſitim, quæ quidem maximo eſt irritamento, reſtinguendam maximâ virtute valent. Quod verò potum febricitantium attinet decoctum avenaceum et hordeaceum, aqua ſuper toſtum panem infuſa, vel cum lacte miſta, cereviſia noſtra tenuis ægris ipſis haud inſuavia ſunt et ſaluberrima; perſpirationem expediunt, et acria, quæ in primis viis nonnunquam reperiuntur, diluunt et obtundunt. Non enim denegandæ ſunt maturæ et aceſcentes fruges, poma, fragæ, &c. Si oriantur petechiæ, ſi calida aridaque ſit cutis, operæ pretium faciet, qui corpus aquâ vel frigidâ vel callidâ cum aceto miſtâ lavabit, omnia quæ a totius corporis lavatione oriuntur beneficia, fortaſſe a ſolis pedum et crurum fomentationibus percipientur; calorem enim minuunt, puſtulas ſubmovent, perſpira-

tionem expediunt, caputque exonerant. Pergamus ad ſecundum conſilium.

SECUNDUM CONSILIUM.

Adverſus debilitatem maximè valent tonica, et ſtimulantia, frigus corpori admotum, aut etiam in ventriculum receptum inter roborantia primas tenet; cavendum eſt, ne ſit nimium. Hinc facile intelligitur, hauſtus acidos, de quibus jam antea diximus, etiam vi ſuâ roborante prodeſſe. Frigidulus aër tanti eſt momenti, ut illo ſublato, medicamenta alioquin optima et efficaciſſima parùm omninò valeant. Cortex Peruvianus inter efficaciſſima roborantium jure et meritò habetur; quæcunque verò ſit vis illius adverſus intermittentes, ambigua profectò illius utilitas in continuarum febrium exordio; ubi enim adeſt diatheſis phlogiſtica,

giſtica, non poteſt quìn maximum afferat detrimentum; viribus enim muſculorum adjuvat, et actionem arteriarum movet et auget. Vi etiam roborante pollet acidum carbonicum; ope ſucci citrorum et alkali cujuslibet acidum illud facilè obtinebis; ejus vis maxima ad compeſcendum vomitum, qui tamen in Typho tantus aliquando reperietur, ut ſolo opio debellari poſſit. Vinum omnibus aliis ſtimulantibus longè præſtat, non parcâ ſed liberiori manu propinandum eſt; gratiſſimum illud cardiacum, pulſum tardiorem, pleniorem que efficit, putredini obſtat, quæ etiamſi in universâ maſsâ nunquam locum haberet, ſæpè ſæpiùs in primis viis occurrit, utrum verò univerſa maſſa ope lacteorum unquam putredinis particeps fiat non noſtrum tantam dirimere litem; vinum delirium arcet et diſpellit, lb. i. vel lb. ij. probè aquâ dilutæ in viginti quatuor horis commodè dari poſſunt; neque deſunt exempla febrium in quibus libræ tres,

aut

aut etiam quatuor requirerentur; vina rubra aliis anteponenda; nonnihil enim aſtringentis prorſùſque roborantis habent; ſi verò vinum ſit ingratum, meraciores illi latices ſpiritus diſtillati dicti, ſive ex uvis, ſaccharro, &c. per ignem eliciantur, cautè ſunt porrigendi. Electuarium cardiacum probè dilutum præſtantiſſimum eſt cardiacum.

CONSILIUM TERTIUM.

Munditia præſertim eſt obſervanda, aërque ſæpiùs mutandus, nihil enim putredini magis favet, quàm aër calidus, impurus, morboſis effluviis corruptus et ſtagnans; ſæpiſſimè etiam mutanda ſunt induſia et flocci; citiſſimeque excrementa quælibet removenda. Siquid putridi inteſtinis inſit, diluentibus vi-

no,

no, aut acido qualicunque vegetabili, miſtis corrigendum. Maturi fructus de quibus jam diximus, inſigniter ad ſiſtendam putredinem valent. Vis eſt maxima vini et corticis Peruviani ad tonum actionemque vaſculorum augendum. Cum verò jam putreſcunt partes ſolidæ, ab illis ſolis ægrotantis ſalus eſt expectanda. Si malè dormit æger veſperè præſcribatur opium, reficientem ſomnum conciliabit, moleſtias illas, quæ, ab ipſis inſomniis oriuntur, removebit; neque præſtantius eſt remedium adverſus atrociſſimum illud ſymptoma ſubſultus tendinum dictum, quod tam facilè in generales convulſiones deſinit; non nimis parcè imò repetitis de die doſibus eſt dandum; medici tamen erit medicamentum adeò validum cautè et prudentèr adhibere, ne, cum jam maxima adeſt debilitas, lethalis ſtupor inducatur; nihil obſtat quominùs opium cum aliis antiſpaſmodicis, moſcho,

camphore

camphore, valerianâ, conjungatur. Non eſt negligendus liberior cardiacorum uſus.

Abſolutis iis rebus quæ ad rationem medendi pertinent; pauca ſubjungam præcepta quibus rediens ſanitas confirmetur et invaleſcat. Vix ſolidus cujuslibet generis cibus febricitanti eſt porrigendus; tam langueſcunt vires, quæ concoctioni inſerviunt, ut quidquid alimenti abſorptum eſt, ſegnius aut forſan nullo modo concoquatur, proindèque peſſimos habeat effectus. Cum verò ægri ſolidiores cibos appetunt, quod certiſſimum eſt ſublatæ febris ſignum, carnes ipſæ non ſunt denegandæ, et cautè ſunt illis concedendæ; prandeat aſſas bovis carnes, manè verò et veſperè lacte et bono pane fermentato veſcatur; hoc præcipuè cavendum eſt, ne uberiori cibi copiâ opprimatur natura, quam parcior reficeret. Cortex Peruvianus, vinum, ex ferro præparata,

præparata, idonea corporis exercitatio, dum modo corpus ad eam valeat, purus frigiduluſque aër vires renovabunt, reditumque morbo præcludent.

30
74
SEP